

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

План

- ❑ 1. Фінансова політика як складова частина економічної і соціальної політики держави.
- ❑ 2. Види фінансової політики, її стратегія і тактика.
- ❑ 3. Сутність фінансового механізму
- ❑ 4. Складові елементи фінансового механізму
- ❑ 5. Забезпечення функціонування фінансового механізму в Україні

1. Сутність фінансової

ПОЛІТИКИ

Фінансова політика держави — це визначений урядом напрямок діяльності, що передбачає цілісну сукупність організаційних, правових, інформаційних, інших заходів, спрямованих на ефективне формування фінансових ресурсів держави, їх розподіл, раціональне використання і контроль відповідних фінансових потоків за допомогою використання потенціалу фінансової системи та забезпечення функціонування фінансових механізмів.

ENERGIEAUSWEIS für Wohngebäude
nach §§ 16 ff. Energieeinsparverordnung (EnEV)
Energiebedarf des Gebäudes

Endenergiebedarf
228,4 kWh/(m²·a)

200 350 400 >400

Samtenergiebedarf

Види фінансової політики

Податкова

Боргова

Грошово-кредитна

Інвестиційно-інноваційна

Зовнішньоекономічна

Валютна

Податкова політика - це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс заходів і спрямований на мобілізацію фінансових ресурсів у доходну частину державного бюджету, місцевих бюджетів, державних цільових фондів у формі податків, зборів, обов'язкових платежів.

При розробці податкової політики важливим є врахування рівня податкового навантаження в країні:

$$ПН = \text{Заг. Сума податку} / \text{ВВП} * 100\%$$

Показник податкового навантаження України у порівнянні з іншими країнами

Країна	Рівень податкового навантаження (% ВВП)
Угорщина	39,5
Польща	38
Естонія	35,9
Кіпр	35,1
Чехія	34,5
Мальта	34,2
Литва	29,3
Болгарія	29
Румунія	27
Україна	23

Рівень податкового коефіцієнта в Україні, %

Показник	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Податкові надходження до зведеного бюджету, млрд. грн.	208,1	234,5	334,7	373,5	339,8	347,9	453,7	578,0
Платежі не віднесені до податкових надходжень, млрд. грн.	58,4	73,8	60,0	72,0	84,4	80,6	130,4	91,4
Державні цільові фонди, млрд. грн.	2,2	2,8	3,2	3,6	3,8	7,9	9,4	16,2
Державні позабюджетні соціальні фонди, млрд. грн.	164,1	183,7	151,8	178,8	250,5	-	-	-
Всього млрд. грн.	432,8	494,8	549,7	627,9	697,2	-	-	-
ВВП за ринковими цінами, млрд. грн.	913,3	1082,5 7	1302,1	1411,2 4	1454,9 3	1566,7	1751	2106
Податковий коефіцієнт, %	22,84	21,02	23,32	23,15	21,25	22,1	25,9	27,4

Рівень податкового коефіцієнта в Україні в розрізі окремих податків, %

	Податковий коефіцієнт							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Всього податковий коефіцієнт	22,84	21,02	23,32	23,15	21,25	22,1	25,9	27,4
Всього прями податки	9,8	9,6	9,9	9,7	9,6	9,5	10,2	10,4
Інші прями податки до ВВП, %	1,3	1,2	1,1	0,9	0,9	2,1	2,7	3,1
Податок на прибуток підприємств	4,87	4,71	4,62	4,83	4,96	2,6	2,3	2,4
Податок на доходи фізичних осіб	3,62	3,73	4,23	3,95	3,78	4,8	5,2	4,9
Всього непрями податки	13,0	11,4	13,4	13,5	11,6	12,6	15,7	17,0
Податок на додану вартість	9,26	7,97	9,99	9,84	8,82	8,9	10,3	12,8
Аквизний податок з вироблених в Україні підаквизних товарів (продукції)	2,38	2,2	2,0	2,03	1,9	2,9	3,8	4,2
Інші непрями податки до ВВП, %	1,38	1,22	1,4	1,61	0,91	0,8	1,6	0,4

Боргова

безпека — це якісна характеристика структури державної заборгованості, при якій забезпечується здатність держави виконувати боргові зобов'язання, не збільшуючи боргового навантаження та виключаючи необхідність вдаватися до списання чи реструктуризації державної заборгованості.

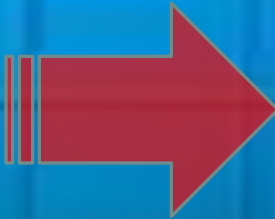

БОРГОВА ПОЛІТИКА

Структура та динаміка державного боргу України у 2010-2016 рр.

Показник	Роки						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Загальна сума державного та гарантованого боргу, млрд. грн.	432,30	473,12	515,51	584,36	945,77	1631,8	1946,25
Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП, %	39,4	36,1	36,6	39,2	55,8	70,2	91,4
Рівень зовнішньої заборгованості на 1 особу, дол. США	759,2	821,1	848,1	824,0	1131,0	1923,6	2000

**Зовнішній борг
основних
європейських
країн**

Країна ЄС	Зовнішній борг до ВВП, %	Країна ЄС	Зовнішній борг до ВВП, %
Греція	145	Іспанія	61
Італія	118	Польща	55
Бельгія	96	Фінляндія	48
Португалія	93	Латвія	45
Ірландія	93	Данія	44
Німеччина	83	Словаччина	41
Франція	82	Швеція	40
Угорщина	81	Словенія	39
Великобританія	80	Литва	38
Австрія	72	Чехія	38
Мальта	69	Румунія	31
Нідерланди	63	Люксембург	19
Кіпр	62		

Грошово-кредитна політика — це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс заходів центрального банку (Національного банку України) і спрямований на регулювання руху кредитних ресурсів, підтримання стабільності національної грошової одиниці, впорядкування темпів інфляції, управління обсягами кредитування, встановлення необхідних обсягів грошової маси в обігу тощо.

До фінансових інструментів і важелів, що використовуються в процесі проведення грошово-кредитної політики відносять:

- процентні ставки за кредит;
- термін надання кредитів;
- забезпеченість кредитів;
- пільги;
- валютний курс;
- швидкість обігу грошей;
- пропозиція грошей.

Індекс оцінки грошово-кредитної

безпеки

№	Індикатор, Одиниця виміру	Порядок значення	Фактичне значення				
			2010	2011	2012	2013	2014
1.	Відношення обсягу грошового агрегату М3 до ВВП (рівень монетизації), %	не менше 50	55	53	55	62	61
2.	Відношення ВВП до обсягу грошового агрегату М2 (швидкість обігу), кількість обертів	не більше 2	1,8	1,9	1,8	1,6	1,6
3.	Обсяг готівки, % до ВВП	не більше 4	11,9	14,8	14,4	16,2	18,0
4.	Рівень інфляції (до грудня попереднього року), %	не більше 107	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9
5.	Питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі кредитів, наданих комерційними банками, %	не менше 30	29	25	22	19	21
6.	Рівень середньої процентної ставки кредитів комерційних банків відносно інфляції, %	не більше 5	8,7	15,4	12,6	22,5	16,8

Інноваційна політика- це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс заходів і спрямований на раціональне використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, що зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг. Інновації – це новостворені (засновані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології на основі наукових знань, принципово нові товари або послуги, організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного та іншого характеру, що створюють «точки зростання» інформаційної економіки, суттєво поліпшують структуру та якість виробництва, підвищують якість життя людей.

Інвестиційна політика- це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс заходів і спрямований на акумулювання внутрішніх та зовнішніх інвестицій в пріоритетні напрями економічної діяльності, на розвиток тих галузей та підприємств, що мають найважливіше значення і визначають науково-технічний прогрес.

Валютна політика - це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс економічних, юридичних та організаційних заходів і спрямований на забезпечення нормального функціонування і стабільності курсу національної валюти, підтримання рівноваги платіжного балансу. Регулювання валютно-ринкової кон'юнктури проводиться НБУ за допомогою формування золотовалютних резервів, використання валютних інтервенцій, валютних обмежень.

Індикатори оцінки валютної

№	Індикатор, одиниця виміру	Порогове значення	Фактичне значення				
			2010	2011	2012	2013	2014
1.	Відношення обсягів депозитів в іноземній валюті до загальних обсягів депозитів (рівень доларизації), %	Не більше 10	29,5	30,7	32,4	27,6	32,4
2.	Відношення обсягів кредитів в іноземній валюті до загальних обсягів кредитів,%	Не більше 50	45,3	39,4	35,2	32,1	44,2
3.	Темп зміни індексу офіційного курсу гривні до долара США до показників попереднього періоду, %	Не більше 6	1,018	1,004	1,004	1,002	1,486
4.	Валові міжнародні резерви України, місяці імпорту	Не менше 3	5,6	3,8	2,8	2,4	1,2
5.	Сальдо купівлі-продажу населенням іноземної валюти, млрд. доларів США	Не більше 10	- 9,7	- 13,5	- 10,2	- 2,9	- 2,4

Зовнішньоекономічна політика –

- ...це така політика, яка полягає в спроможності держави протистояти впливу зовнішніх негативних чинників, активно використовувати участь у світовому поділі праці для створення сприятливих умов розвитку експортно-імпортного потенціалу, раціоналізації структури зовнішньоторговельного обороту, в повній мірі адаптувати свої економічні інтереси на зовнішніх ринках, що сприятиме економічному зростанню України.

Аналіз зовнішньоекономічної безпеки України За 2010-2014 рр.

Складова	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Коефіцієнт відкритості економіки, %	104,5	113,0	86,0	77,1	82,7
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, разів	94,6	90,7	81,2	82,2	99,0
Питома вага провідної країни в загальному обсязі зовнішньої торгівлі (ЄС-28, Росія)	26,8	28,7	33,7	32,4	24,7
Рівень експорту, %	50,8	53,8	39,0	34,8	41,2
Рівень імпорту, %	53,7	59,2	47,8	42,3	41,5
Індекс умов торгівлі (ціновий), %	106,7	104,1	89,0	97,3	96,4
Питома вага провідної країни в загальному обсязі імпортованих товарів (ЄС-28, Росія)	31,4	30,8	33,6	31,8	24,9

БАНКІВСЬКА БЕЗПЕКА

це рівень фінансової стійкості банківських установ країни, що дає змогу забезпечити ефективність функціонування банківської системи країни та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників.

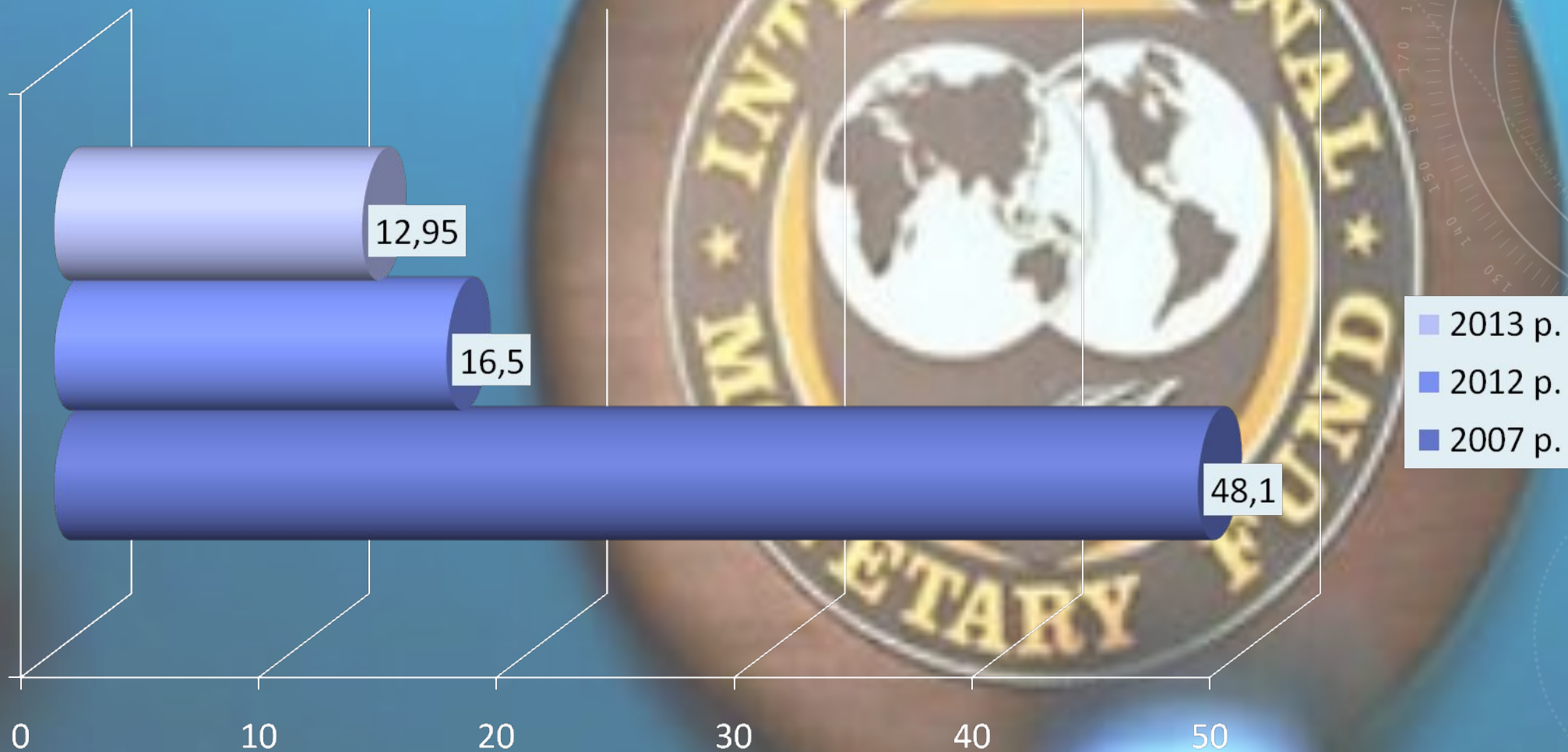

БАНКІВСЬКА БЕЗПЕКА

Показник	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Опт.знач.
Кількість банківських установ всього	184	182	176	176	176	180	163	120	-
Кількість банків з іноземним капіталом	53	51	55	53	53	49	51	40	-
Кількість банків зі 100%-м іноземним капіталом	17	18	20	22	22	19	19	18	-
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	36,7	35,8	40,6	41,9	39,5	34,0	32,5	35,3	30-40%
Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальному обсязі кредитів, наданими банками резидентами України, %	2,3	9,4	11,2	9,6	7,7	7,7	13,5	21,2	Не більше 5
Частка іноземних банків у загальній кількості банківських установ, % (з іноземним капіталом)	28,8	28,02	32,25	30,11	30,11	27,2	31,3	33,3	Не більше 30
Частка іноземних банків у загальній кількості банківських установ, % (зі 100% іноземним капіталом)	9,24	9,89	11,36	12,5	12,5	10,6	11,7	15,0	Не більше 30
Рентабельність активів, %	1,03	-4,38	-1,45	-0,76	0,45	0,12	-4,07	-5,12	Не більше 1,5

Альтернативна методика розрахунку МВФ

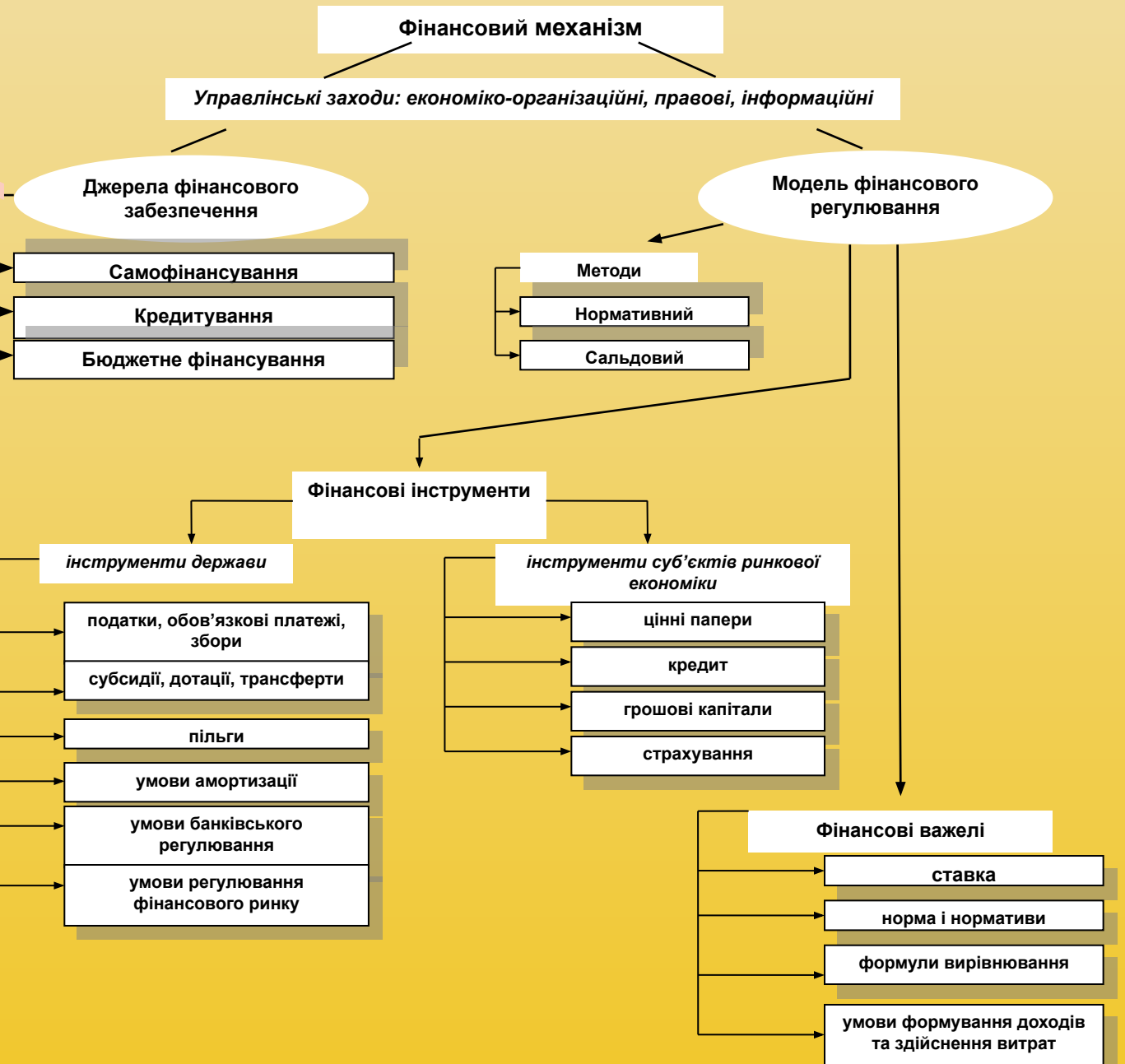

Співвідношення недіючих кредитів до сукупного обсягу кредитів банківської системи,
%

Структура Фінансової

О

механізму

Забезпечення функціонування фінансового механізму в Україні

1. Органи, що обслуговують сферу бюджету держави:

- - Міністерство фінансів України;
- - Державне казначейство України;
- - Контрольно-ревізійна служба України;
- - Державна податкова служба України;
- - Митна служба України

2. Контрольно-регулюючі органи:

- - Рахункова палата України;
- - Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України;
- - Аудиторська палата України та аудиторські фірми.

3. Фінансові інститути, що регулюють фінансовий ринок:

- - Національний банк України і комерційні банки;
- - Міжбанківська валютна біржа;
- - Фондові біржі та фінансові посередники;
- - Страхові компанії.

4. Органи управління цільовими фондами:

- - Пенсійний фонд України;
- - Фонди загальнообов'язкового соціального страхування.